

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΠΜΣ «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση» - ΠΤΔΕ/ΕΚΠΑ

Διευθυντής: Α.-Σ. Αντωνίου, Καθηγητής Ψυχολογίας

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ

Ενημέρωση και
ευαισθητοποίηση γονέων
για τις πρώιμες ενδείξεις
Διαταραχής Αυτιστικού
Φάσματος (ΔΑΦ)
σε βρέφη και νήπια

Για τους γονείς

Η έγκαιρη αναγνώριση δε χρειάζεται να μας φοβίζει.

Είναι η ευκαιρία και ο τρόπος να σταθούμε δίπλα στο παιδί μας. Η ενημέρωση, Η ενημέρωση, η παρατήρηση και η συνεργασία με ειδικούς είναι τα πιο ουσιαστικά δώρα που μπορούν οι γονείς να προσφέρουν στα παιδιά τους, από τους πρώτους μήνες της ζωής τους.

Γιατί έχει σημασία η έγκαιρη αναγνώριση

Τα πρώτα χρόνια της ζωής είναι μια περίοδος γρήγορης σωματικής και πνευματικής ανάπτυξης. Ο εγκέφαλος του παιδιού έχει τεράστια πλαστικότητα και μεγάλη δυνατότητα προσαρμογής. Όταν εντοπίζονται από νωρίς ενδείξεις που παραπέμπουν σε ΔΑΦ, η έγκαιρη αξιολόγηση και παρέμβαση μπορούν να βοηθήσουν ουσιαστικά:

- στην επικοινωνία
- στην κοινωνική αλληλεπίδραση
- στην ανάπτυξη δεξιοτήτων
- στη συνοδική πορεία του παιδιού

Ωστόσο, η αναγνώριση πρώιμων ενδείξεων δε σημαίνει διάγνωση. Αποτελεί όμως το πρώτο βήμα, ώστε οι γονείς να απευθυνθούν στους ειδικούς.

Πρώιμες Ενδείξεις σε Βρέφη (0–12 μηνών)

Τα βρέφη αναπτύσσονται με διαφορετικούς ρυθμούς. Όταν, όμως, ορισμένες δυσκολίες επιμένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα, ενδέχεται να αποτελούν ένδειξη ότι χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση και υποστήριξη.

Ενδείξεις που μπορεί να χρειάζονται προσοχή:

- **Απουσία βλεμματικής επαφής**
Το βρέφος δεν κοιτάζει το πρόσωπο της μητέρας/φροντιστή ή αποφεύγει επίμονα το βλέμμα.
- **Μειωμένο κοινωνικό χαμόγελο**
Δε χαμογελά όταν του μιλούν ή όταν βλέπει οικεία πρόσωπα (χαμόγελο ανταπόκρισης).
- **Μη ανταπόκριση στο όνομα**
Μετά τον 7ο–9ο μήνα δε στρέφει το κεφάλι όταν το φωνάζουν.
- **Περιορισμένες κοινωνικές εκφράσεις**
Μειωμένο ή με καθυστέρηση "μπαμπάθισμα" (βάβισμα), φτωχό γέλιο, δυσκολία στην ανταπόκριση στα πρόσωπα.
- **Μειωμένο ενδιαφέρον για κοινωνικό παιχνίδι πρόσωπο με πρόσωπο**
π.χ. «κουκου-τσα», ανταηθαγές ήχων, μίμηση.
- **Ασυνήθιστες αντιδράσεις σε ήχους, φως ή αγγίγματα**
Μπορεί να δείχνει υπερευαίσθησία ή να μην αντιδρά καθόλου.

Πρώιμες Ενδείξεις σε Νήπια (12-36 μηνών)

Καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν, αυξάνονται και οι απαιτήσεις για λόγο, επικοινωνία και κοινωνική αλληλεπίδραση. Σε αυτή την περίοδο, ορισμένες δυσκολίες μπορεί να γίνουν πιο εμφανείς.

Επικοινωνία

- Καθυστέρηση ή απουσία ανάπτυξης λόγου
- Μειωμένη χρήση χειρονομιών (π.χ. δείξιμο, γνέψιμο, χαιρετισμός)
- Δυσκολία στη μίμηση ή στο να δείχνει αντικείμενα για να μοιραστεί ενδιαφέρον
- Επανάληψη λέξεων ή φράσεων χωρίς πρόθεση επικοινωνίας (ηχοπαλία)

Κοινωνική αλληλεπίδραση

- Μειωμένη ανταπόκριση σε κοινωνικά παιχνίδια
- Προτιμά να παίζει μόνο του, ακόμη και σε ομαδικές συνθήκες
- Δεν αναζητά ενήλικες για βοήθεια ή για να μοιραστεί αυτό που θέλει

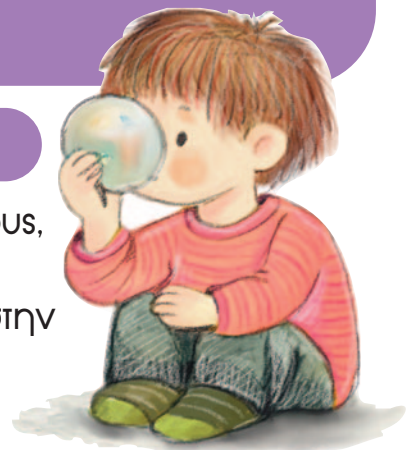

ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

- Επαναλαμβανόμενες κινήσεις (π.χ. κούνημα σώματος, χτύπημα χεριών)
- Δυσκολία στη μετάβαση από μία δραστηριότητα σε άλλη
- Πολύ έντονο «δέσιμο» με αντικείμενα (π.χ. κουτάκια, ρόδες)
- Ασυνήθιστος τρόπος παιχνιδιού (ευθυγράμμιση παιχνιδιών, περιστροφή)

Αισθητηριακή επεξεργασία

- Υπερευαίσθησία ή μειωμένη αντίδραση σε ήχους, φώτα, υφές ή γεύσεις
- Τρόποι εξερεύνησης που δεν αντιστοιχούν στην ηλικία (π.χ. μύρισμα ή γλείψιμο αντικειμένων)

Μία πρώιμη ένδειξη δε σημαίνει ότι

- το παιδί έχει σίγουρα ΔΑΦ
- οι γονείς έκαναν κάτι λάθος
- το παιδί θα παραμείνει στάσιμο

Παρατηρούμε και κρατάμε μικρές σημειώσεις για όσα μας προβληματίζουν...

Η ηρεμία, η ασφάλεια και η σταθερότητα δείχνουν φροντίδα.

Καμιά φορά αρκεί να δηλώνουμε παρόντες/ούσες.

...και ζητάμε βοήθεια από τους ειδικούς.

Πότε να αναζητήσω αξιολόγηση:

Απευθυνόμαστε σε ειδικούς επαγγελματίες (παιδίατρο, αναπτυξιολόγο, λογοθεραπευτή, εργοθεραπευτή) όταν:

1. το παιδί δεν ακολουθεί τα αναμενόμενα αναπτυξιακά ορόσημα
2. κάποιες συμπεριφορές επιμένουν για περισσότερο από 1-2 μήνες
3. υπάρχει ένα σταθερό αίσθημα ότι «κάτι δεν πάει όπως πρέπει»
4. το παιδί χάνει δεξιότητες που έχει ήδη κατακτήσει.

&

«Θα μιλήσει αργότερα, κάθε παιδί
έχει τον ρυθμό του»

Κάθε παιδί έχει τον δικό του ρυθμό.
Όταν όμως απουσιάζουν σταθερά
δεξιότητες επικοινωνίας, χρειάζεται
αξιολόγηση.

«Δεν υπάρχει λόγος ανησυχίας
πριν τα 3 χρόνια»

Τα πρώτα σημάδια μπορεί
να εμφανιστούν ήδη
από τους 12–18 μήνες.

«Αν είναι έξυπνο παιδί,
δεν μπορεί να έχει αυτισμό»

Η ΔΑΦ δε σχετίζεται
με τη νοημοσύνη.
Αφορά, κυρίως, την επικοινωνία
και την κοινωνική αλληλεπίδραση.

*Το παρόν έντυπο εντάσσεται στο πλαίσιο δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των
γονέων παιδιών και εφήβων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αναπηρίες.*

Συντελεστές-Επιστημ. Συνεργάτες: Δρ. Η. Βασιλείου, Δρ. Ζ. Κρόκου,
Ό. Κόφα/PhD(c), Ε. Μητσοπούλου/PhD(c), Ε. Παλιβάκου/MSc.
Εικονογράφηση-Γραφιστική επεξεργασία: Λιάνα Δενεζάκη

ΠΜΣ «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση»

